

Soạn bài Tính chuẩn xác hấp dẫn của văn bản thuyết minh

I. Tính chuẩn xác trong văn bản thuyết minh

Đọc các câu hỏi a, b, c (mục I.2, SGK, trang 24, 25) và trả lời các câu hỏi để kiểm tra tính chuẩn xác của văn bản thuyết minh:

a. Đối chiếu với mục lục sách Ngữ văn 10 ta sẽ thấy lời thuyết minh không chuẩn xác vì:

- Chương trình Ngữ văn 10 không phải chỉ có văn học dân gian.
- Chương trình Ngữ văn 10 về văn học dân gian không phải chỉ có ca dao, tục ngữ.
- Chương trình Ngữ văn 10 không có câu đố.

b. Câu nêu ra trong SGK chưa chuẩn xác vì không phù hợp với ý nghĩa thực của những từ "thiên cổ hùng văn". "Thiên cổ hùng văn" là áng hùng văn của nghìn đời chứ không phải áng hùng văn viết trước đây một nghìn năm.

c. Văn bản dẫn trong bài tập không thể dùng để thuyết minh về nhà thơ Nguyễn Bình Khiêm vì nội dung không nói đến Nguyễn Bình Khiêm với tư cách nhà thơ.

II. Tính hấp dẫn của văn bản thuyết minh

(1) Đọc đoạn văn (1) (SGK, trang 26) và phân tích biện pháp làm cho luận điểm: "*Nếu bị tước đi môi trường kích thích, bộ não của đứa trẻ sẽ phải chịu đựng kìm hãm*" trở nên cụ thể, dễ hiểu, hấp dẫn.

"Nếu bị tước đi môi trường kích thích, bộ não của đứa trẻ sẽ phải chịu đựng kìm hãm" là một luận điểm khái quát. Tác giả đã đưa ra hàng loạt những chi tiết cụ thể về bộ não của đứa trẻ ít chơi đùa, ít được tiếp xúc và bộ não của con chuột bị nhốt trong hộp rỗng... để làm sáng tỏ luận điểm. Luận điểm khái quát đã trở nên cụ thể, dễ hiểu. Vì vậy việc thuyết minh trở nên hấp dẫn, sinh động.

(2) Đọc đoạn trích (2) (SGK trang 26) và phân tích tác dụng tạo hứng thú của việc kể lại truyền thuyết về hòn đảo An Mạ.

- Nếu chỉ nói "*Hồ Ba Bể là một danh lam thắng cảnh nổi tiếng...*" thì cũng đủ và chắc ít người phản đối, như thế là đúng nhưng chưa hấp dẫn.

- Nhưng khi gắn hồ Ba Bể với truyền thuyết Pò Giá Mãi thì nó trở nên hấp dẫn và dễ nhớ hơn. Khi tác giả nói đến những sự tích, những truyền thuyết giúp ta như trở về một thuở xa xưa thần tiên, kì ảo. Ngắm phong cảnh với những cảm xúc như thế, tâm hồn ta sẽ giàu có hơn, sâu sắc hơn.

Soạn bài Tính chuẩn xác hấp dẫn của văn bản thuyết minh

LUYỆN TẬP

Yêu cầu: Đọc đoạn trích trong tác phẩm "*Miếng ngon Hà Nội*" của nhà văn Vũ Bằng (SGK, trang 27) và phân tích tính hấp dẫn của nó.

Gợi ý:

Đoạn văn thuyết minh của nhà văn Vũ Bằng hấp dẫn, sinh động vì:

- Tác giả sử dụng linh hoạt các kiểu câu: câu đơn, câu ghép, câu nghi vấn, câu cảm thán, câu khẳng định.
- Tác giả sử dụng những từ ngữ giàu hình tượng, giàu liên tưởng như: "*Bó hành hoa xanh như lá mạ*", "*... một làn sương mỏng, mơ hồ như một bức tranh tàu vẽ những ông tiên ngồi đánh cờ ở trong rừng mùa thu*"...
- Tác giả bộc lộ rất nhiều cảm xúc: "*Trông mà thèm quá*", "*có ai lại dưng vào ăn cho được*"...